

R5883 KANUNI ZA UPENDO NA HAKI ZINAPOTOFAUTISHWA

HAKUNA jambo muhimu zaidi kwa amani na ustawi wa Kanisa la Mungu kuliko kwamba washirika wake wanapaswa kuwa na *ufahamu wazi* na *kuthamini* kanuni za kimaadili, na kujitoa kikamilifu *kuongozwa* nazo. Hata kati ya Wakristo mara nyingi kuna tofauti za maoni kwa kuzingatia kanuni za hatua ambazo zinaingiliana sana na ukuaji wa kiroho na mafanikio. Utata kama huu huibuka mara nyingi kwa kukosa kutofautisha kati ya madai yanayolinganisha Upendo na Haki. Kwa hivyo tunaona ni faida kuchunguza kanuni hizi na utendaji wao kati ya watoto wa Mungu.

Haki wakati mwingine inawakilishwa na jozi ya mizani iliyosawazika sawasawa na wakati mwingine kwa mraba na dira ambazo zote ni nembo zinazoifaa. Haki haijui maelewano yoyote na hakuna kupotoka kutoka kwa sheria yake ya kudumu ya hatua. Ni sahihi kihesabu. Haitoi chochote juu ya “uzito mzuri” au “kipimo kizuri”. Hakuna neema ndani yake, hakuna moyo hakuna huruma, hakuna upendeleo wa aina yoyote. Ni kipimo, halisi cha ukweli na haki. Wakati haki inatendeka, hakuna shukrani kwa yule anayeitend. Mtu kama huyo ametekeleza tu *wajibu*, ambao kutelekezwa kwake kungekuwa kosa, na ni jambo ambalo halifai neema wala sifa. Na kwa jinsi kanuni hii ilivyo, thabiti na isiyolegea, imetangazwa kuwa msingi wa Kiti cha Enzi cha Mungu. Ni kanuni ambayo ni msingi wa shughuli zake zote kati yake na viumbe vyake. Ni kanuni Yake ya biashara isiyoweza kubadilika; na jinsi anavyoshikamana nayo ni dhahiri kwa kila mtu ambaye anaelewa Mpango wa Wokovu, msingi wake ni kuridhisha Haki dhidi ya mbio zetu. Ingawa mpangilio wa kuridhika kwa Haki uligharimu maisha ya Mwanawe wa pekee na mpendwa sana, ilikuwa muhimu sana kanuni hii ya Haki ya Kiungu ambaye Mungu alimtoa bure kwa ajili yetu sote.

HAKI, KABLA YA UKARIMU

Kanuni ya *Upendo*, tofauti na ile ya *Haki* hufurika kwa upole, na hutamani kubariki. Imejaa neema, na inafurahi kwa upendeleo. Ni dhahiri, hata hivyo, kwamba hakuna hatua inayoweza kuzingatiwa kama *upendeleo* au udhahirisho wa *upendo* ambao hauna msingi wa *haki* chini yake. Kwa hivyo, kwa mfano, ikiwa mtu anakuja kwako na zawadi, na ilhali anapuuza deni la haki kwako, basi zawadi hio haitakuwa na uthamini na wala haitaonyesha upendo; nawe utamwambia, "Yatupasa kutenda *haki* kabla ya kujaribu kuwa *wakarimu*."

Na hii ni sawa; ikiwa haki ndiyo kanuni ya msingi katika shughuli zote za Mungu, inapaswa kuwa sawa katika shughuli zetu zote; na hakuna aliye mdogo zaidi kati ya ndugu katika Kristo kuliko wale walio ulimwenguni. Kama ndugu katika Kristo, hatuna haki duniani kufikiria juu ya upendeleo wa kila mmoja. Kwa yote ambayo tunayo *haki* ni haki rahisi, ingawa tunaweza kuachana na mambo ambayo ni *haki* zetu. Lakini katika shughuli zetu wenyewe, tunapaswa kujitahidi kila wakati kutoa haki—haki katika malipo ya deni zetu za uaminifu kwa kila mmoja, haki katika uamuzi wetu juu ya wengine (ambayo lazima itoe posho inayofaa kwa udhaifu, nk, kwa sababu tunajitambua wenyewe kipimo fulani cha kutokamilika sawa), na kwa haki na katika kutendeanza haki kwa urafiki.

Kama tulivyosema, hakuna wajibu wa kudai haki kwetu, tunaweza, ikiwa tunachagua, hata kupata udhalimu bila kulalamika. *Lazima*, hata hivyo, ikiwa tu wake Kristo, tutoe haki kwa

kadiri tunavyoweza kuitambua. Kwa maneno mengine hatuajibiki kwa matendo ya wengine katika suala hili, lakini tunawajibika kwa *yetu wenyewe*. Kwa hivyo tunapaswa kujitahidi kwa bidii ili kwamba matendo yetu yote maneno yetu na fikira zetu ziweze kulainika na maamuzi halisi ya haki, kabla hatujatoa hata tendo moja kama onyesho la upendo.

HAKI, USAWA, SIFA YA KIKRISTO

Inaonekana kwamba wakristo wengi huchukua miaka mingi bila kufanya maendeleo yoyote makubwa. Tatizo moja linaloongoza katika hali hii ni kutofaulu kutambua kanuni za kimsingi zinazozingatia Sheria za Kiungu ambazo zinatuhusu kutoka wakati tunachukuliwa katika familia yake Bwana. Ya kwanza katika kanuni hizi za msingi ni haki. Twahitaji kujifunza zaidi na kwa uwazi zaidi haki zetu na haki za wenzetu ndani ya Kanisa na nje ya Kanisa. Tunahitajika kujifunza jinsi mambo yetu wenyewe na ya wengine kwa kipimo cha haki na kutambua kwamba hatupaswi kuwa chini ya hali yoyote inayoathiri haki, maslahi au uhuru wa wengine —kwa kufanya hivyo itakua mbaya sana , dhambi, kinyume na matarajio ya Kiungu, kinyume na mapenzi ya Kimungu, na kizuizi kikubwa kwa ukuaji wetu katika neema. Pili, lazima tujifunze kuthamini upendo karibu na haki kwa umuhimu katika Kanuni za Kimungu. Kwa mapenzi tunamaanisha, sio urafiki wala hisia laini, lakini kanuni hiyo ya fadhili, huruma, kuzingatia na ukarimu ambayo tunaona yakidhihirishwa katika Baba wetu wa Mbinguni na katika Bwana wetu Yesu.

Kwa kadiri tunavyokua katika Bwana, wenye nguvu ndani Yake, lazima iwe sambamba na mambo haya ya sifa Zake. Zaidi na zaidi lazima tuthamini na kuhurumia wengine katika majaribu yao na hali ngumu na mateso yao; zaidi na zaidi lazima tuwe wapole, wavumilivu, wakarimu kwa wote, lakini hasa kwa Nyumba ya Imani. Neema zote za Roho ni vitu vya upendo. Mungu ni pendo; na yeyote anayepokea kutoka kwa Roho Wake hupokea roho ya upendo.

Kanuni hizi mbili za msingi lazima zifunike mwenendo wetu wote maishani. Haki inatuambia kwamba lazima tuache kufanya uovu — kwamba hatupaswi kusema wala kufanya kitendo ambacho kingedhulumu mwingine, na hata kwa sura haimaanishi udhalimu kama huo; kwamba lazima tuwe waangalifu kwa masilahi yake na ustawi kama ilivyo yetu wenyewe. Haki lazima itawala shughuli zetu zote na wenzetu. *Upendo* unaweza kuturuhusu wape *zaidi* ya haki inavyoweza kuhitaji lakini *haki* inadai kwamba hatupaswi kamwe *kuwapa chini ya inavyohitajika*. Hata kama hawaitaji haki mikononi mwetu, hata kama wako tayari kuchukua kilicho chini zaidi ya haki, haijalishi ikiwa hawatasema kitu chochote, ikiwa tunapaswa kuchukua faida yao bila kujali ikiwa hawatathamini kiwango chetu cha haki, bado njia yetu ni lie ile. Tumepokea kutoka kwa Roho wa Bwana na lazima tuchukue hatua kulingana na msimamo huu na sio kwa mtazamo wa wengine ambao hawana Roho wake au ambao ni zaidi au chini ya kupofushwa na walemazwa kutokana na kutozingatia haki.

UPENDO NA HAKI UDHIBITI WOTE

Ikiwa haki inapaswa kuashiria mwenendo wetu kwa wengine kwa hivyo lazima tutumie upendo katika kupima mwenendo wa wengine kwetu. Hatuwezi kutumia sheria kali za haki tunazotambua kama jukumu letu kwa wengine. Upendo, ukarimu, unadai kwamba tukubali hata

yasio haki kutoka kwa wengine, kwa sababu tunatambua kuwa wao wameanguka, wasio kamili, sio tu katika mwili wao, bali pia katika maamuzi yao. Zaidi ya hayo tunaona kwamba wengi wa walimwengu haujapata roho ya Bwana kabisa, na kwa hivyo hawawezi kufahamu kanuni hizi za msingi za haki na upendo tunavyoathamini. Lazima katika upendo tuangalie kwa huruma hali zao, jinsi tungemtazama jirani mgonjwa rafiki, mzazi au mtoto. Lazima tuchukuliane na hiyo hali yao dhaifu, na kutaza kwa upendo inawezekanavyao maneno yao, matendo n.k..

Hili halimanishi eti tuwe vipofu ama bila kujali hali halisi, na kujiruhusu kunyimwa yote ambayo tunamiliki au tunapata; lakini inamaanisha kwamba tunapaswa kuchukua mtazamo wa ukarimu, huruma kwa udhalimu na upotovu wa wale ambao tuna shughulika nao. Inatupasa kukumbuka kuwa wameanguka na kwamba hawajapata neema ya Mungu kama vile tulivyopokea; na kwamba, kwa hivyo, hawapaswi kupimwa kwa vigezo vikali vya haki, lakini badala yake kuwa kutokamilika kwao kunaruhusiwa kwa kadiri ya ustahimilivu wa upendo. Ni mienendo yetu sisi ndiyo hupimwa kwa sheria ya haki, Kanuni ya Kidhahabu.

JINSI UPENDO UNAVYOWEZA KUFURIKA KUPITA KIASI

Ni jinsi gani Bwana anavyoweka wazi masharti haya, akihimiza juu yetu Sheria ya Kihahabu kama kigezo cha matendo yetu kwa wengine, na hivyo katika kupima matendo yao kwetu sisi tutakuwa wakarimu, vile tungetamani Bwana kuwa katika hukumu yake kwetu, kulingana na taarifa Yake "Kwa kuwa hukumu ile mhukumuyo, ndiyo mtakayohukumiwa!" Uthamini sahihi wa kanuni hizi za kimsingi haki na upendo, kwa watu wa Bwana, zikifanyiwa kazi katika shughuli za kila siku za maisha zingewainua juu ya ulimwengu. Itazuia ugomvi mwingi, kesi nyingi za sheria, mabishano, na ingeweza kufanya watu wake Bwana kuwa mfano unaong'aa wa fadhila, ukarimu, upendo, na wakati huo huo haki, kuishi vyema, na uaminifu ulio bora.

Upendo sio, kama haki, kanuni halisi yenye kipimo na mizani. Tabia yake ni ya miraba mitatu: husikitika; huona huruma, kwa maana ya rohoni — mwenye mapendo; na heshima. Hizi aina tofauti za upendo hutekelezwa kulingana na kitu ambacho juu yake upendo umejikita. Huruma ni aina ya chini kabisa ya upendo; huchukua utambuzi wa hata mabaya na duni na inafanya kazi katika hatua huru. Upendo wa kurehemu hupanda juu, na huongeza ushirika, ujamaa. Lakini upendo wa heshima unaongezeka juu ya haya yote, na unafurahia kutafakari yaliyo mema, yaliyo safi na hayo mazuri. Katika hali hii halisi tunaweza penda mungu kabisa, kama kielelezo cha wote hiyo inastahili kupongezwa na kuheshimiwa; na tuwapende wenzetu kwa uwiano kwa vile wana sura Yake. Sheria ya Kiungu inadai upendo, kwa Mungu na kwa wanadamu.

Ingawa tunadaiwa kila mtu, kama wajibu, upendo katika mojawapo ya hisia hizi, hatuwezi kuidai lakini upendo *hufurika* zaidi ya haki. Upendo hutikisa kipimo, hushindilia chini, hukusanya. Ukosefu wa upendo haupaswi kulalamikiwa na Mkristo hata hivyo, lakini inapotolewa ni ya kuthaminiwa kwa shukrani na kurudishiwa ukarimu. Kila mmoja anayetamani upendo anapaswa kuitamani kwa maana yake ya hali ya juu — kwa maana ya kupendeza na heshima; Ila aina hii ya upendo ni yenye dhamana sana na njia pekee ya kuupata ni kudhihirisha tabia njema ambayo huinua kati ya mengine ambayo ni mema kweli, kama vile Bwana wetu Yesu.

Upendo uliozaliwa na huruma na ushirika pia ni wa thamani sana. Ila maoni yoyote inayokuja tu kwa kuitikia mahitaji, hayana manukato mazuri sana ya upendo. Kwa hivyo kamwe usidai upendo lakini badala yake kwa udhihirisho wake kwa wengine dhihirisha tabia inayochochea upendo. Upendo wa huruma hauchochewi na heshima ya mhusika, lakini badala yake kwa heshima ya mtoaji ambaye moyo wake umejaa upendo hata umefurika kwa ukarimu misukumo kuelekea hata wasiostahili. Wote wanaohurumiwa, hata hivyo, sio kwamba ni wasiostahili upendo katika hali ya juu; na baadhi yao mara nyingi huvutia upendo wetu kwa kila hali.

MAONI YA UBINAFSI, YA UPANDE MMOJA

Kudai baraka za Upendo zinazofurika — ambayo ni zaidi ya madai ya haki — ni dhihirisho tu ya tamaa. Tunaweza kutenda kwa kanuni hii ya upendo sisi wenyewe, ila hatuwezi kuidai kutoka kwa wengine. Tukifanya hivyo, tunaonyesha ukosefu wa upendo na umiliki wa kiwango kikubwa cha ubinafsi. Wengine wanaonekana kuona wazi ni wapi wanapaswa kuonyeshwa upendo wa kiundugu, ila wanakosa kuona majukumu yao wenyewe katika suala hili.

Kwa mfano, wandugu wawili wakati moja walikuwa wakiishi kwenye chumba kimoja, na kupitia kutozingatia madai ya utofauti kati ya upendo na haki, mmoja alidandia juu ya upendo wa kindugu wa yule mwingine kwa kiwango cha kumtarajia kulipa kodi yote ya chumba. Na mwenzake alipomdai haki, yeye alihimiza upendo wa kindugu ndipo yule akajitolea shingo upande, bila kujua jinsi ya kukataa huku akihisi kuwa kwa namna fulani Wakristo wengine huwa na kanuni duni kuliko watu wengi wa kilimwengu. Ni ajabu iliyoje kwamba baadhi ya watoto wa Mungu wanapaswa kuchukua mtazamo duni, wa upande--mmoja, ya kibinafsi! Wote hawawezi kuona kwamba upendo na haki zinapaswa kufanya kazi njia zote mbili; kwamba ni wajibu wa kila mmoja sio kusimamia wengine katika mambo haya, lakini kuangalia vizuri mwenendo wake mwenyewe, kuona kwamba anaonyesha upendo wa kindugu na kwamba ikiwa angefundisha wengine, ingekuwa kwa mfano kuliko kwa amri?

WACHA UPENDO UTAWALE ZAIDI

Wacha tujihadhari na msukumo wa tamaa. Wacha kila mmoja akumbuke kwamba yeye ni msimamizi wa mali ya Bwana *aliyokabidhiwa*, na wala sio juu ya yale yaliokabidhiwa kwa ndugu yake; kwamba kila mmoja atawajibika kwa Bwana, na sio kwa wengine, kwa matumizi sahihi ya yale ambayo Bwana ameweka mikononi mwake. Hakuna kitu kisichofaa zaidi na bila upendo kwa watoto wa Mungu kuliko tabia ya ukosoaji duni ya mambo ya kibinafsi ya mtu mwingine. Ni shughuli duni sana kwa watakatifu na hudhihirisha ukosefu wa kusikitisha wa upendo huo wa kindugu ambao unapaswa kudhihirika hasa kwa kuzingatia kwa upana na ukarimu ambao ungefunika wingi wa dhambi kuliko kuikuza.

Mkristo anapaswa kuwa na tabia ya upendo, ukarimu wa moyo — nakala ya tabia ya Baba wa Mbinguni. Katika mambo yasiyo ya maana anapaswa kuwa na huruma na upendo mwingi hivi kwamba hatajali, kama vile Mungu kwa ajili ya Kristo anashughulika nasi na hatuhesabii dhambi, isipokuwa kama hiyo inawakilisha ujuzi na utashi. Pamoja na sheria kama hiyo inayofanya kazi kati ya Wakristo, dhamira ya kutotambua, au iliyokusudiwa kama kosa, itakuwa baraka kubwa. kwa wote, na njia sahihi, inayofanana na Mungu. Makosa ambayo Bwana wetu anarejelea katika [*Matayo 18:15-17*](#), sio mambo madogo yasiyo na maana, sio uchunguzi mbaya

na dhana mbaya, sio uvumi, sio matusi ya kupenda, lakini makosa chanya tuliotendewa, na ambao kwa sababu hiyo ni wajibu wetu, kwa fadhili na kwa upendo na busara, kutoa karipio sahihi — upendo fulani kwamba tumetambua makosa na kwamba imetuhuzunisha na kutuumiza na inahitaji marekebisho.

Tabia ya kusamehe inapaswa kuwa nasi siku zote, na daima inapaswa kudhihirishwa nasi. Ukarimu wetu wa upendo, fadhili zetu na hamu yetu ya kutofikiria ubaya au uovu ndogo iwezekanavyo, inapaswa kudhihirishwa kwa maneno yote na matendo katika maisha. Hii ndiyo kuwa kama Mungu. Mungu alikuwa na ukarimu, fadhili, hisia za ukarimu kwetu sisi hata kama tulipokuwa tungali wenye dhambi. Wala hakungojea wenye dhambi waombe msamaha, lakini alidhihirisha mara moja tamanio lake la uwiano na utayari Wake kusamehe. Ujumbe wote wa Injili ni kwa sababu hii: Mpatanishwe na Mungu. "Mioyo yetu inapaswa kuwa imejaa mwelekeo huu kuelekea msamaha kwamba nyuso zetu hazingetaka kuwa na mtazamo mgumu, wala maneno yetu ya kukemea kwa uchungu. Tunapaswa kuonyesha msamaha wa upendo ambao tunapaswa kuwa nao mioyoni mwetu kila wakati.

Upendo na haki ipate mahala pao sahihi, mioyoni mwa watu wote wa Mungu ili adui asiwe na nafasi ya kujisifu! Mtunga Zaburi alisema, "O jinsi gani ninavyopenda Sheria yako [Sheria ya Upendo ambayo msingi wake ni haki]! Ni kutafakari kwangu mchana kutwa." ([zaburi 119:97](#).) Hakika, ikiwa Sheria ya Mungu ingekuwa ya kudumu katika tafakari ya wote, kungekuwa na makosa machache na kidogo kuliko tunavyoona mara nyingi! Wacha tuangalie na tuwe na kiasi, kwamba Adui na miili yetu ilioanguka haiwezi kupata faida juu yetu kama Viumbe Vipya. Wacha UBINAFSI ukazidi kuondolewa na UPENDO utawale zaidi.